

The Hebrew University of Jerusalem

Syllabus

Jewish Intellectuals in MENA 19-20 Centuries - 13822

Last update 29-12-2023

HU Credits: 4

Degree/Cycle: 2nd degree (Master)

Responsible Department: History of Jewish People & Contemporary Jewry

Academic year: 0

Semester: Yearly

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: David Guedj

Coordinator Email: david.guedj@mail.huji.ac.il

Coordinator Office Hours:

Teaching Staff:

Dr. David Guedj

Course/Module description:

The course will take us on a journey in the footsteps Jewish men and women of letters in Muslim Countries in the 19th and 20th centuries. These intellectuals wrote in Hebrew, Judeo-Arabic, Ladino, Literary Arabic and European languages like French, Spanish, Italian or English. Along the journey, we shall look into the wider historical contexts (political, social and cultural) that precipitated the emergence of this new class of writers. We shall open up the discussion into the different writers' biographies, exploring the networks of cultural and intellectual relations they sustained with colleagues locally and globally. Reading their compositions, the worlds engaging these writers shall unfold, along with the ideologies they sought to propagate, and the identity they strived to forge among their readers.

Course/Module aims:

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

By the end of the course, students will master the acquired body of knowledge and be trained in a critical reading of studies, while reading and analyzing various primary sources, and writing an academic historical essay.

Attendance requirements(%):

100

Teaching arrangement and method of instruction: Each lesson is set to involve a discussion into an article and a close reading of a primary source, with students required to prepare an article for discussion in class.

Course/Module Content:

Jewish communities in Muslim countries during the 19th and 20th centuries – space, tongue and culture; the multiplicity of modernity patterns and education tracks in Muslim countries: Haskalah (Jewish Enlightenment) , Judeo-Arabic Enlightenment, The Nahda (Arab Enlightenment), Western Enlightenment; Hebrew-writing intellectuals; Judeo-Arabic intellectuals; European-language writing intellectuals: French, Spanish, Italian or English; Literary Arabic-writing intellectuals; polyglot intellectuals.

Required Reading:

- אברהם אלבר נבון, יוסף פרץ, תל אביב 2018
אלמוג בהר, "בין ספרויות ישראל במזרח לספרות המזרחית בישראל: רצפים ושברים במאתיים השנים האחרונות", ההיסטוריה הארוכה של המזרחים, בעריכת אביעד מורנו ואחרים, שדה בוקר 2021, עמ' 232-211
- גיא ברכה, "סיפור יציאת מצרים: זיכרון יהודי-מצרי בחוג 'הנהדה היהודית' במצרים", ג'מאעה כ"ה (2021), עמ' 71-57
- דוד אוחנה, "ז'קלין כהנוב - מבשרת התרבות הים תיכונית בישראל", עיונים בתקומת ישראל 13 (תשס"ד), עמ' 55-29
- דוד גדג', "נבון, אלמליח ופרץ: הסופר המתרגם והרומן כמקור היסטורי", בתוך: אברהם אלבר נבון, יוסף פרץ, תל אביב 2018, עמ' 254-231
- דוד גדג', "צדק פואטי עם הוגים מארצות האסלאם", בתוך: הני זובדיה ורעות ריינה בנדריהם (עורכים), לקסיקון מזרחי, תל אביב (בדפוס)
- דוד גדג', "שיח זהות, תרבות יהודית ותרבות עברית מודרנית במרוקו בראשית המאה העשרים", פעמים 167-168 (תשפ"א-תשפ"ב), עמ' 205-161
- ז'קלין כהנוב, בין שני עולמות: מסות ופרקי התבוננות; בעריכת דוד אוחנה, ירושלים 2005
- ז'קלין כהנוב, סולם יעקב, ירושלים; תל אביב 2014
- חביבה פדיה, "א"ב יהושע ויניב חג'בי תקועים בסוסייתא מול הכתובת ברוך ג'מילי 1948", הארץ, 2 בנובמבר 2020
- חביבה פדיה, "לקראת בנייה של רשת הספרות המזרחית", הארץ, 29 בספטמבר 2020
- יובל עברי, השיבה לאנדלוס: מחלוקות על תרבות וזהות יהודית-ספרדית בין ערביות לעבריות, ירושלים 2020, עמ' 193-150
- יוסף יובל טובי וצביה טובי, הספרות הערבית היהודית בתוניסיה 1850-1950, תל אביב 2000
- יוסף שיטריט, "מודרניות לאומית עברית מול מודרניות צרפתית: ההשכלה העברית בצפון-אפריקה בסוף המאה הי"ט", מקדם ומים ג (תש"ן), עמ' 76-11
- יצחק אבישור, "ספרות ועיתונות בערבית-יהודית של יהודי בבל בדפוס הודו", פעמים, 52 (תשנ"ב), עמ' 115-101
- ליטל לוי, "יצירתם של יהודים-ערבים והיסטוריוגרפיה של הספרות העברית: גאוגרפיה ספרותית חדשה", מכאן 12 (2012), עמ' 227-210
- מיכל אוחנה, "היסטוריוגרפיה יהודית במרוקו בעת החדשה: חקר תולדות הקהילה בידי רבנים מקומיים", פעמים 158 (תשע"ט), עמ' 138-111
- מיכל אוחנה, "ר' חיים בלייח: משכיל עברי וממשיכה של ההגות היהודית הספרדית", פעמים 155-154 (תשע"ח), עמ' 196-163
- עמוס נוי, עדים או מומחים: יהודים משכילים בני ירושלים והמזרח בתחילת המאה ה-20, תל אביב 2017
- ראובן שניר, ערביות, יהדות, ציונות: מאבק זהויות ביצירתם של יהודי עיראק, ירושלים תשס"ה, עמ' 77-23
- רפאל לוי (ריוול), צדקה (תרגום מצרפתית יהושע דוייב), ירושלים 1963
- Abigail Jacobson, "Jews Writing in Arabic: Shimon Moyal, Nissim Malul and the Mixed Palestinian/Eretz Israeli Locale," in *Late Ottoman Palestine: The Period of Young Turk Rule*, eds. Yuval Ben-Bassat and Eyal Ginio, London 2011, 165-182.
- David Guedj, "Judeo-Arabic Popular Nonfiction in Morocco during the First Half of the Twentieth Century," *Quest. Issues in Contemporary Jewish History*, 22:2 (2022), pp. 78-108
- David Guedj, "Morocco's colonial mutation of Arab Jewishness in the 20th century,

---

the case of Elie Malka," *British Journal of Middle Eastern Studies*, 2022, DOI: 10.1080/13530194.2022.2151416

Lital Levy, "Partitioned Pasts: Arab Jewish Intellectuals and the Case of Esther Azhari Moyal (ed.), *The Making of the Arab Intellectual: Empire, Public (1873-1948)*," in *Dyala Hamzah Sphere, and the Colonial Coordinates of Selfhood*, London 2012, pp. 128-163

Michelle U. Campos, *Mizrah Uma'arav (East and West): a Sephardi cultural and political project in post-Ottoman Jerusalem*, *Journal of Modern Jewish Studies* 16:2 (2017), pp. 332-348

Moshe Behar and Zvi Ben-Dor Benite, *Modern Middle Eastern Jewish Thought: Writings on Identity, Politics, and Culture, 1893-1958*, Waltham 2013, pp. xxi- xxxix

Orit Bashkin, "Why Did Baghdadi Jews Stop Writing to their Brethren in Mainz? – Some Comments about the Reading Practices of Iraqi Jews in the 19th Century," in Philip Sadgrove (ed.), *History of Printing and Publishing in the Languages and Countries of the Middle East*, Oxford 2005, pp. 95-110.

Susan Gilson Miller, "Moïse Nahon and the Invention of the Modern Maghribi Jew," *French Mediterraneans: Transnational and Imperial Histories*, eds. Patricia M. E. Lorcin and Todd Shepard, Lincoln 2016, pp. 293-319

Vitalis Danon, *Ninette Of Sin Street*, translated by Jane Kuntz, Stanford 2017

Additional Reading Material:

Grading Scheme:

Essay / Project / Final Assignment / Home Exam / Referat 50 %

Active Participation / Team Assignment 36 %

Presentation / Poster Presentation / Lecture 14 %

Additional information: